

Datum

2020-08-24

Vår referens

Julia Magnusson

Planeringssekreterare

Julia.Magnusson@malmö.se

Tjänsteskrivelse

Förslag till Miljöprogram för Malmö stad 2021-2030 - MN-2018-964 ASN-2020-8516

Sammanfattning

Arbetsmarknads- och socialnämnden har mottagit *Miljöprogram 2021-2030* och har möjlighet att inkomma med synpunkter.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen ser positivt på framtagandet av *Miljöprogram 2021-2030* och dess ansats och ambitioner men anser att det krävs förtydliganden kring målen samt genomförandet av programmet.

Förslag till beslut

1. Arbetsmarknads- och socialnämnden godkänner yttrandet avseende *Förslag till Miljöprogram för Malmö stad 2021-2030* enligt förvaltningens förslag.
2. Arbetsmarknads- och socialnämnden skickar yttrandet till Miljönämnden

Beslutsunderlag

- Remiss Förslag till Miljöprogram för Malmö stad 2021-2030 - MN-2018-964
- Miljöprogram för Malmö stad 2021-2030
- Protokollsutdrag § 110 Förslag till miljöprogram för Malmö stad 2021-2030 MN-2018-964
- G-ASN 200923 Tjänsteskrivelse Förslag till Miljöprogram för Malmö stad 2021-2030
- Yttrande Förslag till Miljöprogram för Malmö stad 2021-2030

Beslutsplanering

ASN presidieberedning 2020-09-02

Arbetsmarknads- och socialnämndens arbetsutskott 2020-09-10

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2020-09-23

Beslutet skickas till

Miljönämnden

Ärendet

Arbetsmarknads- och socialnämnden har mottagit *Miljöprogram 2021-2030* och har möjlighet att inkomma med synpunkter.

Bakgrund

I Malmö stads budget för 2020 fick miljönämnden i uppdrag att under 2020 ta fram ett nytt miljöprogram för 2021-2030. Miljöprogrammet skickas nu ut på nämndremiss och är planerat att beslutas i miljönämnden i december 2020 för att sedan beslutas i kommunfullmäktige under våren 2021.

Miljöprogrammet antas av kommunfullmäktige och är ett strategiskt dokument som anger riktningen för Malmö stads långsiktiga arbete med miljöfrågor. Miljöprogrammet är styrande för stadens nämnder och bolag. Programmet är Malmös lokala agenda för arbetet med den ekologiska dimensionen av Agenda 2030. Miljöprogrammet konkretiseras till stor del av andra styrdokument och handlingsplaner och varje nämnd och bolagsstyrelse föreslås, utifrån sitt respektive grunduppdrag och sina förutsättningar, integrera miljöprogrammets innehåll i sin verksamhetsplanering.

Miljöprogrammets innehåll

I programmet presenteras den övergripande målbilden *Malmö växer med respekt för planetens gränser och skapar ett gott liv för malmöbon. I Malmö tar vi ansvar lokalt och är ett föredöme globalt*. Målbilden bryts i sin tur ned i tre målområden:

1. Ett Malmö med minsta möjliga klimatpåverkan

Delmål: Utsläppen av växthusgaser i Malmö som geografiskt område har minskat med 70 procent, Malmö stads organisation har nettonollutsläpp, Malmös konsumtionsbaserade utsläpp av växthusgaser är på god väg till en hållbar nivå samt Malmö försörjs av 100 procent förnybar och återvunnen energi.

2. Ett Malmö med god livsmiljö

Delmål: Hälsosafarlig exponering har minskat avsevärt i Malmö, utbudet av och tillgängligheten till gröna och blå miljöer har ökat i Malmö, Malmö har ett hållbart mobilitetssystem samt Malmös resiliens vid ett förändrat klimat har ökat.

3. Ett Malmö med rik och frisk natur

Delmål: Ökad biologisk mångfald i Malmö, utökat skydd och förvaltning av växters och djurs livsmiljöer, fler skyddade havsområden och hållbar förvaltning av vatten och hav samt ökad resurseffektivitet.

Miljömålen kommer att följas upp med hjälp av indikatorer, vilka beslutas av kommunfullmäktige.

Resultatet av miljömålsarbetet följs upp i en årlig miljöredovisning för att se till att utvecklingen går åt rätt håll. Miljönämnden ansvarar för denna sammanställning, som också ligger till grund för den ekologiska dimensionen av Malmö stads hållbarhetsrapport.

Förvaltningens överväganden

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen ser positivt på framtagandet av *Miljöprogram 2021-2030* och dess ansats och ambitioner. Sedan den tidigare version av programmet, vilken under våren 2020 var ute på förvaltningsremiss, har hänsyn tagits till de synpunkter som framkom då och ändringar har gjorts. Det har blivit tydligare att programmet är ett styrande, strategiskt dokument och att det är ett gemensamt ansvar för stadens förvaltningar att uppnå programmets miljömål.

Det fastslås i programmet att det är prioriteringar och ekonomiska förutsättningar – ytterst beslutade av kommunfullmäktige - som styr graden av genomförande och därmed måluppfyllelsen.

Detta ger de olika förvaltningarna ett utrymme att, utifrån sitt uppdrag, integrera miljömålen i den egna verksamheten. Arbetsmarknads- och socialförvaltningen anser att det kommer att krävas stöd till stadens förvaltningar, inte enbart ekonomiskt, för att de inom sina respektive ansvarsområden ska kunna göra prioriteringar som bidrar till att programmets mål uppnås.

I Miljöprogrammets inledning, anser arbetsmarknads- och socialförvaltningen att det finns en bra balans mellan att lyfta de utmaningar som världen och Malmö står inför kopplat till miljö och klimat och de möjligheter som finns i ett fortsatt innovativt och samarbetsinriktat arbete för att nå de uppsatta miljömålen. Förvaltningen vill däremot understryka att de skillnader i förutsättningar och resurser som råder i Malmös olika delar är en av de stora utmaningarna i det fortsatta miljöarbetet, vilket inte tillräckligt lyfts i programmet.

Det fastslås i inledningen att Malmö ska fortsätta vara en attraktiv samarbetspartner internationellt, med ett utbyte med andra städer och länder. Det är givetvis av betydelse, dock är detta ett exempel på hur en verksamhetsinriktning kan innebära en målkonflikt i förhållande till Miljöprogrammets mål - exempelvis *Ett Malmö med minsta möjliga klimatpåverkan*. För att lyckas minimera antalet flygresor och samtidigt bibehålla ett bra utbyte med andra länder krävs innovativa lösningar.

När det gäller Miljöprogrammets övergripande målbild och hur denna bryts ner i olika delmål uppfattar arbetsmarknads- och socialförvaltningen att ambitionen är högt ställd och täcker in relevanta aspekter för en framtida, mer ekologisk hållbar stad. I flera av delmålen, generellt de som bryts ner till konkreta och mätbara indikatorer, kan arbetsmarknads- och socialförvaltningen se hur verksamheten kan uppfylla målen. Detta gäller exempelvis minskade resor med flyg och egen bil under *Malmö har ett hållbart mobilitetsystem* eller minskade inköp av engångsprodukter och ökad återvinning av förpackningar under *Ökad resurseffektivitet*.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen anser att arbetet med de olika målen behöver processas och konkretiseras för att skapa en tydlighet i organisationen om vem som har ansvar för vad, då målen inte uttryckligen är kopplade till olika nämnder. De flesta delmålen kan beröra flera eller alla förvaltningar vilket innebär en risk att de blir allas och ingens ansvar, eller att andra förvaltningar än den egna förutsätts ta ansvar. Här behövs kompetens- och processtöd för att öka kunskapen kring hur den egna verksamheten på olika sätt kan bidra till delmålen.

Miljömålen följs upp med hjälp av indikatorer, vilka beslutas av kommunfullmäktige, Arbetsmarknads- och socialförvaltningen anser att förvaltningarna kommer att behöva stöd i att ta fram, sammanställa och analysera mätbara värden i måluppfyllningsarbetet, kopplade till miljöprogrammets olika delmål.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen saknar en koppling till Malmö stads budget och bland annat det antagna kommunfullmäktigemålet *Malmö ska vara en föregångare när det gäller minskade utsläpp av växthusgaser*. I olika styrdokument inom Malmö stad används liknande målformuleringar vilket skapar en otydlighet i processerna. Detta kan bidra till en större administration och eventuell dubbelrapportering vilket förvaltningen anser är angeläget att motverka.

Merparten av delmålen ligger utanför arbetsmarknads- och förvaltningens kompetens att bedöma, dels hur realistiska målen är och dels vilken omställning det kommer att krävas av stadens förvaltningar, i samverkan med Malmöbor, civilsamhälle och näringsliv, för att uppnå dessa. Detta inte minst för att beskrivningarna är tekniska med användande av begrepp som delvis är svårbegripliga för den som inte är specialist i frågan. De ordförklaringar som medföljer är till viss hjälp däremot, anser förvaltningen, att det kommer behövas ett pedagogiskt och kunskapshöjande arbete både i den egna organisationen och i förhållande till samverkansparter för att förstå hur verksamheten kan bidra till att delmålen nås.

Risken, menar arbetsmarknads- och socialförvaltningen, är att de olika delarna av stadens organisation fokuserar på de av delmålen som är uppenbara och ligger nära till hands men bortser från andra delmål där det, med en mer djupgående analys, hade kunnat göras en omställning för att bidra till måluppfyllelsen.

I det avslutande avsnittet *Från ord till handling* saknar arbetsmarknads- och socialförvaltningen formuleringar kring hur Malmö stad kan ta ledningen, för att genom ett delaktighetsarbete kopplat till miljöprogrammet underlätta för malmöbor, civilsamhälle och näringsliv så att det, som det formuleras, blir ”lätt att göra rätt och leva hållbart i Malmö” och ”skapa förutsättningar för malmöborna att delta och göra skillnad”. I övrigt ser förvaltningen det som positivt att programmet genomgående framhåller vikten av samverkan mellan olika samhällssektorer för att det ska bli möjligt att uppnå de uppställda målen.

Under avsnittet *Från ord till handling* anser arbetsmarknads- och socialförvaltningen att barnets rättigheter lyfts fram på ett föredömligt sätt kopplat till miljö och utsatthet för exempelvis luftföroreningar och tillgången till gröna områden. Likaså är det positivt att det beskrivs att det ger ökade möjligheter till arbetstillfällen i en grön omställning. Förvaltningen anser däremot att det hade varit givande om dessa aspekter lyfts fram även i andra delar av programmet och i målformuleringarna, för att kunna få mätbara indikatorer även på dessa områden.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen understryker betydelsen av att arbetet för en mer hållbar ekologisk stad relaterar till andra hållbarhetsdimensioner och kan ge effekter inom det sociala området i form av exempelvis ökad upplevd trygghet i staden samt att de stora skillnaderna i hälsa och välfärd inom staden även har en miljömässig dimension. Förvaltningen hade med fördel sett en tydligare koppling i programmet kring att ojämlikheten i Malmö yttrar sig inte minst i människors utsatthet för exempelvis buller, luftföroreningar och tillgång till gröna områden, något som ibland även sammanfaller med trångboddhet. Förvaltningen ser att det kan behövas kompensatoriska åtgärder i miljön i dessa mer utsatta delar av staden för att hållbarhetsarbetet ska komma att omfatta hela Malmö.

Ansvariga

Jonas Magnusson Enhetschef

Katarina Lindeberg Avdelningschef

Britt-Marie Pettersson Förvaltningschef